

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **Y. P.,** zast. Mgr. Ervínem Perthenem, advokátem, se sídlem v Hradci Králové, Velké náměstí 135, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 2. 6. 2004, č. j. 52 Az 316/2003 - 61, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupci stěžovatele, Mgr. Ervínu Perthenovi, advokátovi AK Perthen, Perthenová, Švadlena a partneři, se sídlem v Hradci Králové, Velké náměstí 135, **se stanoví** ve výši 2558,50 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 14. 8. 2001, č. j. OAM-111/VL-07-ZA03-2001, rozhodl správní orgán I. stupně tak, že z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se azyl neuděluje, a že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Opřel svůj závěr o zjištění, že důvodem návrhu žalobce na zahájení řízení o udělení azylu je jeho snaha legalizovat pobyt na území České republiky. Důvodem jeho odchodu z Ukrajiny byla obecná nespokojenost

s režimem prezidenta K. a zejména nechuť hledat v takovém systému zaměstnání, následně tedy i ekonomické důvody. V rozhodnutí ze dne 17. 9. 2003, č. j. OAM-1286/AŘ-2002, o podaném rozkladu Ministr vnitra ČR rozhodl tak, že napadené rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 59 odst. 2 správního řádu se potvrzuje a rozklad se zamítá.

Žalobce napadl posledně citované rozhodnutí včas podanou žalobou, v níž namítal, že žalovaný v řízení porušil ustanovení § 3 odst. 3 a § 32 odst. 1 zákona č.71/l967 Sb., o správním řízení (správní řád). V replice k vyjádření žalovaného žalobce uvedl, že hlavní příčinou jeho žádosti o udělení azylu byly politické, rasové a náboženské názory, pro které byl pronásledován. Trvalý pobyt v České republice potřeboval, aby si mohl hledat práci, protože nechtěl pracovat načerno. Podle názoru žalobce žalovaný porušil zásadu objektivní pravdy a nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci. Dožadoval se opakovaného pohovoru v přítomnosti psychologa, aby mohly zjistit skutečné příčiny jeho žádosti o udělení azylu. Posléze právní zástupce žalobce předložil krajskému soudu obsáhlé podání nazvané upřesnění žalobních bodů. Domníval se, že žalobce splňoval podmínky dané v ustanovení § 12 zákona o azylu, když na Ukrajině veřejně vyslovoval své názory politické, náboženské, národnostní i rasové a byl za to perzekuován. Proto měl odůvodněný strach z pronásledování. Žalovaný ani na žádost žalobce nepřizval k pohovoru psychologa, přičemž žalobce se nacházel pod vlivem traumatizujícího nátlaku a diskriminace, ve špatném psychickém stavu. Právní zástupce žalobce dále shledal podstatnou vadu správního řízení u náležitosti správního orgánu I. stupně, když jeho rozhodnutí nemělo náležitosti správního rozhodnutí, neboť nebylo podepsáno oprávněnou osobou a tudíž se vlastně o správní rozhodnutí nejednalo. Rozhodnutí tak bylo podle názoru právního zástupce žalobce nicotné. Dále se domníval, že prvoinstanční rozhodnutí bylo doručeno žalobci v okamžiku, kdy ještě nebylo zasláno z azylového tábora do P. a podepsáno oprávněnou osobou. Toto dovodil z toho, že rozhodnutí bylo vydáno 14. 8. 2001, již dne 17. 8. 2001 byla vyhotovena výzva k převzetí tohoto rozhodnutí a žalobce si ho převzal dne 21. 8. 2001. Protože nebylo zřejmé, kdo rozhodnutí podepsal, mohl být žalobce zbaven práva namítat podjatost osoby v řízení před soudem. Dále právní zástupce zastával názor, že žalobci bylo odepřeno právo vyjádření se k podkladům rozhodnutí, na seznámení s podklady pro rozhodnutí a právo na navržení dalších důkazů, neboť byl pouze v závěru pohovoru dotázán, zda se chce seznámit s obsahem zpráv a případně tyto zprávy doplnit. Na závěr namítl nepřezkoumatelnost a zmatečnost prvoinstančního rozhodnutí, když žádný z dokumentů uvedených na poslední straně protokolu o pohovoru není obsahem správního spisu.

Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 2. 6. 2004, č. j. 52 Az 316/2003 - 61, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když dospěl k závěru, že v řízení před žalovaným nebylo prokázáno, že by byl žalobce pronásledován z důvodů daných taxativně zákonem o azylu, a rovněž nebyly prokázány ani skutečnosti, které by svou povahou odůvodňovaly strach žalobce z pronásledování z důvodů taktéž daných taxativně zákonem o azylu. Hlavní uváděný důvod, tj. pronásledování vedoucími pracovníky zaměstnavatele za projevování názorů před spolupracovníky na pracovišti, není důvodem pro udělení azylu stanoveným v ustanovení § 12 zákona o azylu. Krajský soud dále neshledal, že bylo nezbytné přibírat k pohovoru psychologa, neboť v návrhu na zahájení řízení žalobce ohledně svého zdravotního stavu pouze uvedl srdeční potíže. Při pohovoru konaném dne 14. 3. 2001 prohlásil, že se cítí zdráv a je schopen pohovoru. V případě námitky týkající se tvrzení o vadě řízení spočívající v podpisu rozhodnutí správního orgánu I. stupně osobou, která nebyla oprávněna k jednání za žalovaného, soud ze správního spisu zjistil, že originál rozhodnutí podepsal ředitel Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky PhDr. T. H. Jak vyplývá již z

označení funkčního zařazení tohoto zaměstnance, bylo nepochybně v jeho pravomoci takové rozhodnutí podepsat. Na stejnopisu rozhodnutí je jméno tohoto zaměstnance rovněž uvedeno, ale s označením zkratky „v. r.“, přičemž rozhodnutí podepsal jen zaměstnanec odpovídající za správnost vyhotovení. Jedná se tedy o formální výhradu, neboť podle ustálené judikatury ze žádného zákonného ustanovení neplyne, že by stejnopisy rozhodnutí doručované účastníkům musely být vlastnoručně podepsány oprávněnou osobou a nemohlo by se použít uvedené zkratky. Krajský soud se dále zabýval i námitkou právního zástupce, že nebylo možné za současné obvyklé rychlosti doručování, doručit žalobci prvoinstanční rozhodnutí až po jeho podpisu oprávněným pracovníkem PhDr. H. Toto tvrzení však nebylo podloženo žádným důkazem. Protože jsou však rozhodnutí mezi jednotlivými azylovými zařízeními a ministerstvem v P. zasílána přímo elektronickou poštou (a bylo tomu tak už i v roce 2001), tato námitka nemohla obstát vzhledem k prokazatelné rychlosti takového doručování. Proto krajský soud navržený důkaz, výslech pracovníka žalovaného, neprovedl. K další námitce týkající se nemožnosti žalobce vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, seznámit se s nimi, a dále týkající se neupozornění na možnost předkládat či doplňovat důkazy, nezbylo než konstatovat, že ve výše uvedeném protokolu byla žalobci tato možnost řádně dána a žalobce ji při prvoinstančním řízení nevyužil. Tuto možnost však žalobce využil při řízení před správním orgánem II. stupně, když k rozkladu přiložil vlastnoručně psané doplnění v rozsahu 8 stran textu. Na poslední námitku právního zástupce žalobce krajský soud uvedl, že ve správním spisu skutečně chybí velká většina uváděných zpráv a informací o situaci na Ukrajině. Avšak vzhledem k tomu, že ve správním spisu byla založena část jedné ze zpráv uvedených na poslední straně protokolu o pohovoru, která se týkala situace v zemi původu žalobce v inkriminovaném časovém období a která k posouzení důvodů uváděných žalobcem postačovala, byl krajský soud toho názoru, že se sice jednalo o vadu řízení před správním orgánem, ale nebyla to taková vada, pro kterou by musel soud napadené rozhodnutí bez jednání rozsudkem zrušit. V daném případě se s odkazem na ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), nejednalo o tak podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které by mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Proti citovanému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) prostřednictvím svého právního zástupce včas kasační stížnost, a to důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatel je v prvé řadě přesvědčen, že jak vyplývá z důkazů provedených ve správním řízení, zejména pak z pohovoru, který byl proveden žalobcem, když tvrzení žalobce dle jeho názoru nebyla žádným důkazem vyvrácena a žalobce neměl reálnou možnost k prokázání svých tvrzení nabídnout důkazy jiné, byly a jsou hlavní příčinou, proč žalobce žádá o azyl v České republice, politické, náboženské a národnostní či rasové názory žalobce, které žalobce na Ukrajině veřejně vyslovoval a za které byl dlouhá léta perzekuován různými lidmi a organizacemi, včetně orgánů veřejné správy a státní moci. Perzekuce způsobila stěžovateli těžký psychický stav, pro který žalobce nemůže žít na Ukrajině. Stěžovatel se domnívá, že v jeho případě je splněna i podmínka odůvodněného strachu z pronásledování z „důvodu národnosti, náboženství nebo pro zastávání určitých politických názorů“ ve smyslu § 12 zákona o azylu.

Podle názoru stěžovatele žalovaný, proti jehož rozhodnutí žaloba směřovala, ani správní orgán I. stupně nezjistily přesně a úplně skutkový stav věci, jak jim to ukládá § 32 správního řádu. Ačkoli žalovaný věděl ze sdělení žalobce, že žalobce je dlouhodobě vlivem traumatizujícího nátlaku a diskriminace na Ukrajině ve špatném psychickém stavu, nepřibral k pohovoru, a to ani na žádost žalobce, psychologa, který by byl po provedeném vyšetření schopen stanovit, v jakém psychickém stavu se žalobce při pohovoru nalézal, zda byl schopen

pohovor podstoupit a zda je možné jím sděleným informacím věřit. Pouze přítomnost takového odborníka při pohovoru nebo opakovaném pohovoru by dle názoru žalobce dostatečným způsobem zajistila objektivitu prováděného pohovoru a přidala na váze provedenému důkaznímu prostředku, a to zejména ve stavu, kdy žalobce nemá z pochopitelných důvodů reálnou možnost podložit svá tvrzení jinými důkazy. Stěžovatel v této souvislosti zdůrazňuje, že případné závažné psychické potíže mohou být důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Z uvedeného důvodu namítá žalobce nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu I. stupně, když tento orgán nezjišťoval dostatečným způsobem podmínky pro udělení či neudělení humanitárního azylu.

Stěžovatel má rovněž za to, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně, které předcházelo žalobou napadenému rozhodnutí žalovaného, nemá náležitosti správního rozhodnutí, neboť není v souladu s ustanovením § 46 správního řádu, který je v části týkající se náležitostí rozhodnutí rozveden v § 47 správního řádu. V rozporu s odstavcem 5. uvedeného ustanovení správního řádu není napadené rozhodnutí podepsáno oprávněnou osobou a nemůže tedy mít účinky správního rozhodnutí, tj. vlastně se o správní rozhodnutí pro jeho neúplnost nejedená. Absenci podpisu oprávněné osoby nelze jistě považovat za chybu v psaní, počtech či jinou zřejmou nesprávnost. Podpis oprávněné osoby, která je na rozhodnutí správně včetně své funkce uvedena, nemůže nahradit podpis třetí, blíže neidentifikované osoby uvedené pod odrážkou „za správnost“. Jelikož podle názoru žalobce nejde o správní rozhodnutí, nemůže doručení napadené listiny mít žádné právní následky. Problematiku nulity-existence správního rozhodnutí, tedy otázku, zda napadená listina je či není správním rozhodnutím, je povinen soud řešit z úřední povinnosti bez ohledu na to, zda by tato námitka byla či nebyla navrhovatelem vznesena. Stěžovatel se domnívá, že v jeho případě nejde pouze o malicherné trvání na formálních náležitostech nějakého rozhodnutí, ale že jde především o právní jistotu účastníka řízení, zvláště tehdy, když jde o základní práva dotýkající se samotné existence osob, o jejichž právech a povinnostech je rozhodováno. Takové rozhodnutí správního orgánu musí být bezvadné nejen po stránce obsahové, ale i po stránce formální. V daném případě nemá žalobce právní jistotu, zda rozhodnutí, jež napadenému rozhodnutí předcházelo, vydala dle vnitřních předpisů žalovaného osoba k rozhodování oprávněná nebo sekretářka či pracovnice kanceláře k rozhodování oprávněné osoby, která se pod rozhodnutí podepsala. Právě podpisem oprávněné osoby dochází dle názoru žalobce k legalizaci rozhodnutí a podpisem se stává rozhodnutí rozhodnutím, které má být doručováno účastníku řízení. Stěžovatel je dále přesvědčen o tom, že rozhodnutí, které předcházelo napadenému rozhodnutí bylo vyhotoveno pouze osobou, která je na rozhodnutí podepsána pod odrážkou „za správnost“, nikoliv v P., jak je uvedeno v záhlaví rozhodnutí, ale v příslušném azylovém táboře (pobytovém středisku) a následně doručeno (předáno) žalobci, aniž by samo rozhodnutí bylo mezi tím zasláno do P., kde by jej stvrdil svým podpisem jako osoba oprávněná PhDr. T. H., ředitel odboru azylové a migrační politiky. Tento závěr žalobce vyvozuje ze skutečnosti, že rozhodnutí bylo vydáno dne 14. 8. 2001, již dne 17. 8. 2001 byla vyhotovena výzva k převzetí rozhodnutí a rozhodnutí převzal žalobce již dne 21. 8. 2001. Časový odstup je tedy v daném případě natolik malý, že dle názoru žalobce nebylo možné za současné obvyklé rychlosti doručování si písemností v rámci správních orgánů nebo soudů, aby rozhodnutí bylo z azylového tábora doručeno do Prahy a zpět v tak krátkém časovém úseku. Stěžovatel je tak přesvědčen, že správní orgán neprojevil dostatečným způsobem svou vůli a rozhodnutí je tak nicotné, resp. je stiženou závažnou procesní vadou, pro kterou nemůže napadené rozhodnutí žalovaného obstát.

Dále stěžovatel namítá, že i kdyby nebyl prokázán způsob doručování shora uvedeným způsobem a rozhodnutí by bylo z příslušného azylového tábora doručováno do P. např. v elektronické podobě, nebylo a ani nemohlo být napadené rozhodnutí opatřené originálním podpisem oprávněné osoby součástí spisu v době, kdy byl opis rozhodnutí předán žalobci, neboť správní spis týkající se věci stěžovatele byl v této době nikoliv v P., ale v příslušném azylovém táboře, kde bylo rozhodnutí fakticky vyhotoveno. Oprávněná osoba by tak ani v takovém případě neměla před tím, než jedno vyhotovení rozhodnutí podepsala, možnost ověřit, zda rozhodnutí zaslané v elektronické podobě souhlasí s tím, které je předáno účastníkům řízení. Především pak ani žalobce neměl možnost ve chvíli předání rozhodnutí o neudělení azylu nahlédnout do správního spisu a seznámit se s obsahem rozhodnutí, které by bylo podepsáno oprávněnou osobou, neboť takové rozhodnutí nebylo a ani být nemohlo ve spise založeno. Stěžovatel je přesvědčen, že rozhodnutí správního orgánu musí být od chvíle jeho vyhotovení v každém okamžiku ve správním spise obsaženo. I z uvedeného důvodu je žalobce přesvědčen, že žalobou napadené rozhodnutí nemohlo být a ani nebylo v době předání rozhodnutí žalobci rozhodnutím, které by bylo bezvadné, respektive prosto závažných vad, které by mohly způsobit jeho nezákonnost.

Stěžovatel rovněž poukazuje na znění § 33 správního řádu, podle kterého je správní orgán povinen dát účastníkům řízení možnost, aby se před vydáním rozhodnutí mohli vyjádřit k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, popřípadě navrhnout jeho doplnění. Taková možnost musí být účastníkovi řízení dána výslovným poučením, které se účastníkovi řízení dostane ve chvíli, kdy má správní orgán ve správním spise zařazeny již všechny podklady, na základě kterých se chystá rozhodnout. K možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, seznámit se s nimi a navrhnout další důkazy musí být určen účastníkovi řízení konkrétní termín, aby měl reálnou možnost svých práv využít. Stěžovatel jako účastník správního řízení však nebyl upozorněn na skutečnost, že se ve věci chystá rozhodnout a nemohl se tak ve shora uvedeném smyslu k věci vyjádřit ani předložit další důkazy ve věci. Tímto postupem došlo k porušení procesních práv žalobce, která jsou mu zajištěna správním řádem, a to jak v rámci řízení vedeném před správním orgánem prvé instance, tak i v řízení vedeném před žalovaným. V dané věci však žalobce žalovaným vyrozuměn nebyl. Stěžovatel byl pouze v závěru pohovoru dotázán, zda se chce seznámit s obsahem zpráv (různých institucí) a případně tyto zprávy doplnit. Takový dotaz však nelze ztotožňovat s povinností správního orgánu ve smyslu 33 odst. 2 správního řádu, neboť žalovaný oznámil žalobci pouze možnost doplnění předložených zpráv, ale neupozornil ho zároveň, že má možnost předkládat a navrhovat či doplňovat i jiné důkazy, než jsou zprávy, které byly žalovaným žalobci předloženy k prostudování.

Stěžovatel konečně namítá nepřezkoumatelnost a zmatečnost rozhodnutí, které předcházelo rozhodnutí žalovaného, a v jeho důsledku i nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného. Správní orgán I. stupně uvedl v závěru pohovoru (poslední strana protokolu o pohovoru s žalobcem) z kterých listin bude vycházet při svém rozhodování. Mimo jiné zde uvedl, že bude vycházet ze zprávy MZV USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv na Ukrajině v roce 1998 ze dne 26. 2. 1999, ze zprávy MZV USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv na Ukrajině v roce 1999 ze dne 25. 2. 2000, informace MV VB o zemi Ukrajina - všeobecná informace, Leden 01, informace MZV CR ze dne 16. 3. 1998, informace MZV CR ze dne 19. 1. 1999, informace MZV ČR ze dne 28. 6. 1999, informace MZV ČR ze dne 18. 4. 2000 nebo informace MZV ČR ze dne 13. 3. 2000, avšak žádný z uvedených dokumentů není obsahem správního spisu, a to i přesto, že žalobci byla nabídnuta možnost se s těmito konkrétními dokumenty seznámit. Uvedené pochybení správního orgánu činí rozhodnutí správního orgánu I. stupně, a potažmo i rozhodnutí

žalovaného, vadným, když jde dle názoru žalobce o vadu zásadní, která může způsobit nezákonnost rozhodnutí, neboť ani soud nemá možnost se seznámit s obsahem uvedených zpráv a s jejich obsahem by se neměl možnost seznámit ani sám žalobce. Výše uvedené je podtrženo tím, že žalovanému mělo být umožněno do všech výše uvedených listin nahlédnout, avšak pokud tyto nejsou a nebyly součásti správního spisu, nemohl svého práva ani teoreticky využít. Je třeba také podotknout, že listiny, které měly být obsahem správního spisu, ale které ve správním spise obsaženy nejsou, mohou obsahovat skutečnosti svědčící ve prospěch žalobce a prokazující oprávněnost jeho žádosti o azyl. Bez uvedených listinných důkazů však není možné kvalifikovaně přezkoumat, zda tomu tak je či není.

Na základě výše uvedeného stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, zrušil, vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení a uložil žalovanému nahradit žalobci náklady řízení. Vzhledem k tomu, že okamžité vycestování žalobce z území ČR by bylo pro stěžovatele nepřiměřeným zásahem do jeho osobních poměrů, žádá tímto stěžovatel soud, aby kasační stížnosti přiznal odkladný účinek, a navrhuje, aby o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti rozhodl.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť má za to, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení. K námitce stěžovatele poznamenává, že v jeho případě nebyl zjištěn žádný z taxativně vymezených důvodů udělení azylu podle § 12 zákona o azylu ani existence zvláštního zřetele hodného důvodu udělení azylu podle § 14 cit. zákona. Co se týče formálních náležitostí správního rozhodnutí, odkazuje žalovaný na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2004, sp. zn. 2 Azs 64/2003, z něhož vyplývá, že rozhodnutí není nicotné, pokud je i jinak bezvadné. Stěžovatel byl při pohovoru dne 14. 3. 2001 řádně seznámen s podklady, které použije žalovaný při rozhodování jeho případu. Měl možnost navrhnout doplnění těchto podkladů a vyjádřit se k nim. Navíc mu nic nebránilo v tom, aby v průběhu správního řízení předložil jakékoliv listinné důkazy. Žalovaný považuje kasační stížnost za nedůvodnou, a stejně tak návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit;

za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnuti, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 9. 1. 2001 podal žádost o udělení azylu, ve které uvedl, že se mu nelíbí politický režim na Ukrajině, nacionalizmus a nezdravá situace. Delší dobu již na Ukrajině nežil, neboť byl v Rusku. Na Ukrajinu nechce jezdit, nelíbí se mu tam; konkrétní problémy na Ukrajině však neměl. Ve vlastnoručně psaném prohlášení uvedl, že hlavním důvodem neochoty žít na Ukrajině je nepřijetí politického režimu prezidenta K. a jeho spolupachatelů. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR vyplynulo, že stěžovatel v roce 1982 absolvoval vysokou školu a pracoval v Rusku do roku 1996. Ukrajinská firma, která ho zaměstnávala, v roce 1996 zanikla a žalobce byl pak nezaměstnaný a byl takto registrován na úřadu práce ve L. (Ukrajina). Rekvalifikoval se, ale až do dne 1. května 1999, kdy odjel přes Polsko do České republiky, nikde nepracoval. Jako důvody odchodu z vlasti uvedl, že již asi třicet let cítil psychický i fyzický tlak ze strany různých lidí i vedoucích pracovníků, což bylo vyvoláváno jeho vzhledem, chováním a názory. Jako příklady uvedl spor s učitelkou na základní škole a poté svůj postoj k šikaně při absolvování vojenské základní služby. Z Ukrajiny odjel, protože nechtěl způsobovat nepříjemnosti matce a sestrám. Domníval se, že by nikde nemohl pracovat, neboť by ho buď zabili nebo zavřeli do vězení. Udělali by to asi vedoucí podniků, pro které by pracoval, neboť by se stal pro ně nežádoucí osobou, protože by vystupoval proti korupci. Od roku 1996 se zaměstnání nepokoušel sehnat, pomýšlel na sebevraždu. Pomoc, např. psychiatrickou, se na Ukrajině nepokoušel vyhledat, protože dělal vše vědomě a nelitoval toho. V posledních letech na Ukrajině neměl problémy, neboť nepracoval, vedl asketický způsob života, žil v ústraní z úspor. Protože se objevila potřeba znovu pracovat a na Ukrajině pracovat nemohl, odjel do České republiky na turistické vízum. Od května 1999 pracoval zde načerno a žil nelegálně. Jelikož si nevydělal dost peněz, nemohl si zde vyřídit vízum na základě zaměstnání, a proto požádal po více než roce a půl pobytu v České republice o azyl. V dubnu 2000 dostal od cizinecké policie výjezdní vízum, ale nerespektoval ho a zůstal nelegálně. Dále stěžovatel uvedl, že po vzniku samostatné Ukrajiny zesílil tlak na jeho osobu ze strany vedení podniku. Na K. režimu se mu nelíbila genocida ukrajinského národa, dále korupce a nezákonnost. Proti tomuto režimu vystupoval na pracovišti, proto nedostal prémie a měl být zbaven funkce. Nikde si však nestěžoval. V podniku byl osočován, že zaujímal loajální postoje vůči lidem všech národností. Situace byla ve všech zemích bývalého Sovětského svazu všude stejná, a proto se jinam nepřestěhoval. Na Ukrajinu se již v žádném případě nechtěl vrátit. Na závěr pohovoru doplnil, že jeho rodina nepocházela z Ukrajiny, ale z míst, které jsou dnes na hranicích Polska a Slovenska. Cítil se být Rusínem. O azyl v Polsku nepožádal kvůli tamnímu nacionalismu a na Slovensku nepožádal z důvodu nižší životní úrovně než má Česká republika. Žádné doklady nebo dokumenty, o které by mohl opřít svá tvrzení, žalobce nedoložil.

Podle § 12 zákona o azylu se cizinci azyl udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě

jeho posledního trvalého bydliště. Na základě § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci má Nejvyšší správní soud za prokázané, že stěžovatel žádá o udělení azylu s ohledem na neurčitý pocit ohrožení své osoby ze strany režimu prezidenta K., jakož i ze strany vedoucích podniků, pro které by pracoval a kteří by ho buď zabili nebo zavřeli do vězení, neboť by se stal pro ně nežádoucí osobou z důvodu jeho pravděpodobného vystupování proti korupci. Uvedená skutková zjištění, která vedla stěžovatele k podání žádosti o udělení azylu, však nelze pokládat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Za pronásledování, či odůvodněný strach z něho, by mohla být pokládána jen taková situace, kdy by ze strany orgánů státní moci docházelo k perzekuci jeho osoby pro některý z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) nebo b) zákona o azylu, popř. by šikana pro některý z takových důvodů byla ze strany státních orgánů zjevně podporována nebo tolerována. Domnívá-li se stěžovatel, že jeho tvrzení nebyla žádným důkazem vyvrácena, zdejší soud poznamenává, že toho v daném případě nebylo třeba, neboť stěžovatel, ačkoliv svoji situaci jako obavy z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu hodnotil, žádné skutečnosti, jež by o takovém závěru svědčily, neuvedl. O námitce stěžovatele, že je dlouhodobě vlivem traumatizujícího nátlaku a diskriminace na Ukrajině ve špatném psychickém stavu, a proto bylo povinností žalovaného k jeho žádosti přibrat do řízení psychologa, Nejvyšší správní soud uvážil tak, že takového opatření v daném případě nebylo zapotřebí. Obdobně jako krajský soud i Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že nebylo nezbytné přibírat k pohovoru psychologa, neboť v návrhu na zahájení řízení žalobce ohledně svého zdravotního stavu pouze uvedl srdeční potíže a při pohovoru konaném dne 14. března 2001 prohlásil, že se cítí zdráv a je schopen pohovoru. O psychologa ostatně začal žádat až v okamžiku, kdy již prvostupňový správní orgán ve věci vydal své rozhodnutí.

Za nedůvodnou považuje zdejší soud i námitku stěžovatele směřující k nedostatečnému zjišťování podmínek pro udělování azylu podle § 14 zákona o azylu. Posuzování podmínek pro udělení azylu z tzv. humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu spadá do diskreční pravomoci žalovaného a jeho smyslem je možnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (obdobně viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Nejvyšší správní soud proto neshledal v tomto směru ze strany žalovaného žádné pochybení.

K námitce stěžovatele, že v rozporu s ustanovením § 47 odst. 5 správního řádu není prvostupňové rozhodnutí žalovaného podepsáno oprávněnou osobou a nemůže tedy mít účinky správního rozhodnutí, tj. vlastně se o správní rozhodnutí pro jeho neúplnost nejedná, Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzované vyhotovení rozhodnutí je opatřeno úředním razítkem, dále je uvedeno jméno, příjmení a funkce oprávněné osoby, avšak chybí její podpis, který je nahrazen uvedením „za správnost“ a podpisem osoby, která rozhodnutí zřejmě pouze vyhotovila. Ve správním spisu je však založeno rozhodnutí bezvadné, které obsahuje všechny náležitosti správním řádem požadované, včetně podpisu oprávněné osoby (v daném případě PhDr. T. H., ředitele odboru azylové a migrační politiky). V absenci podpisu na doručovaném vyhotovení rozhodnutí spatřuje stěžovatel nicotnost tohoto rozhodnutí, kterou

měl krajský soud vyslovit i bez návrhu. Pokud by tvrzení stěžovatele bylo oprávněné a krajský soud by toto opomněl, zavdávalo by to na základě kasační námitky důvod ke zrušení rozsudku krajského soudu v řízení o kasační stížnosti. Nicotnost (neexistenci) správního aktu však způsobují jen takové vady řízení, které mají za následek, že již vůbec nelze o správním aktu hovořit. Může se jednat o vady spočívají například v rozhodování absolutně nekompetentním orgánem, rozhodování podle právního předpisu, který byl přede dnem rozhodnutí bez náhrady zrušen, či absolutní nedostatek zákonem předepsané formy. Vadu vyskytnuvší se v nyní posuzovaném rozhodnutí ovšem nelze pokládat za natolik intenzivní, aby mohla založit přímo nicotnost tohoto rozhodnutí. Za nicotné by toto rozhodnutí mohlo být považováno například tehdy, kdyby se posléze ukázalo, že absence podpisu oprávněné osoby odráží fakt, že toto rozhodnutí bylo vydáno zcela bez jejího vědomí. Tak tomu ovšem v daném případě zjevně není. Zdejší soud sice přisvědčuje stěžovateli, že dotčené rozhodnutí žalovaného je skutečně stiženo vadou ve smyslu § 47 odst. 5 správního řádu, když vyhotovení rozhodnutí, které bylo stěžovateli doručeno, neobsahuje podpis oprávněné osoby, nicméně tato vada není natolik závažná, aby mohla založit nicotnost tohoto rozhodnutí, neboť jak již bylo výše uvedeno, součástí správního spisu je vyhotovení rozhodnutí, které oprávněná osoba podepsala. Není tak vůbec pochyb o tom, že rozhodnutí skutečně vydal PhDr. T. H., ředitel odboru azylové a migrační politiky, který je k tomu zmocněn příslušným vnitřním předpisem Ministerstva vnitra. Dodat lze, že se jednalo o rozhodnutí správního orgánu I. stupně, proti němuž stěžovatel podal v zákonné lhůtě rozklad, o němž bylo rozhodnuto ministrem. Na zákonnost konečného rozhodnutí tedy nedostatek podpisu na vyhotovení rozhodnutí I. stupně doručeného stěžovateli vliv neměl. Stěžovatelem uváděné hrozby plynoucí potenciálně z tohoto formálního pochybení žalovaného, například tvrzená možnost, že by ne zcela čitelně podepsaná osoba rozhodovala v dalším řízení jako soudce, by byly zcela zásadní, pokud by k nim opravdu došlo. Pak by mohly založit vadu rozsudku krajského soudu, jež by byla oprávněně napadnutelná kasační stížností. V daném případě však k naplnění takové hrozby nedošlo.

S ohledem na uvedené považuje Nejvyšší správní soud za irelevantní stěžovatelovu námitku poukazující na to, že prvostupňové rozhodnutí nebylo a ani nemohlo být opatřené originálním podpisem oprávněné osoby součástí spisu v době, kdy byl opis rozhodnutí předán žalobci, neboť správní spis týkající se věci stěžovatele byl v této době nikoliv v P., ale v příslušném azylovém táboře, kde bylo rozhodnutí fakticky vyhotoveno. Tuto skutečnost není možno v současnosti nijak potvrdit ani vyvrátit. Ostatně stěžovatel na doložení svých tvrzení nepředkládá žádný faktický důkaz a vychází ze svých úvah. Není věcí zdejšího soudu zabývat se hypotetickými situacemi a jejich možnými dopady za stavu, kdy práva stěžovatele nebyla nijak dotčena a naopak vše nasvědčuje řádnému procesnímu postupu.

Nejvyšší správní soud rovněž nesouhlasí se stěžovatelovou námitkou, že nebyl upozorněn na skutečnost, že se žalovaný ve věci chystá rozhodnout a nemohl se tak k věci vyjádřit ani předložit další důkazy ve věci. Jak vyplývá z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR, stěžovateli bylo nabídnuto, zda se nechce seznámit s obsahem informací a vyjádřit se k nim či ke způsobu jejich získání, popř. navrhnout jejich doplnění, nicméně stěžovatel tuto možnost nevyužil. Stěžovatelovu námitku je třeba odmítnout i z toho důvodu, že neuvádí, jaké důkazy by žalovanému předložil či jaké námitky, s nimiž se měl žalovaný při svém rozhodování vypořádat, by uvedl. Jedná se tak o zcela účelovou námitku.

Konečně za nepřípadnou je třeba považovat i stěžovatelovu námitku týkající se toho, že ve správním spise není založena celá řada zpráv, z nichž žalovaný při svém rozhodování

vycházel. Ačkoli lze tuto skutečnost považovat za jisté pochybení žalovaného, v daném případě nehraje žádnou roli, neboť stěžovatel v průběhu řízení před správním orgánem I. stupně neprokazoval ani netvrdil, že u něho k pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu docházelo. Za těchto okolností není třeba se detailně zabývat situací v zemi původu, neboť neunesení břemene tvrzení v řízení má automaticky za následek nemožnost žadateli azyl udělit. Zdejšímu soudu proto plně postačila zpráva, která ve spise založena je, když při svém rozhodování vycházel i ze znalosti podmínek panujících v devadesátých letech minulého století na Ukrajině nabytých z řady jiných řízení vedených ve věci neudělení azylu občanovi Ukrajiny. Nezařazení zpráv do spisu je proto pouze formálním pochybením, které nemělo žádný vliv na správnost věcného posouzení žádosti o azyl.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, a ani nebyla shledána nepřezkoumatelnost rozhodnutí tohoto soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci (stěžovatelovi) náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupci stěžovatele, Mgr. Ervínu Perthenovi, který byl ustanoven stěžovateli k jeho žádosti usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 31. 5. 2005, č. j. 52 Az 316/2003 - 104, byla stanovena za dva úkony právní pomoci po 1000 Kč [převzetí a příprava zastoupení a vypracování kasační stížnosti – § 9 odst. 1 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k čemuž byl přičten režijní paušál ve výši 2 x 75 Kč ve smyslu § 13 odst. 3 téže vyhlášky, a DPH ve výši 408,50 Kč (19%), celkem tedy 2558,50 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu